

AKTUALIJOS

DVIDEŠIMT SEPTINTIEJI LEIDIMO METAI

2017 Lapkritis Nr. 9 (286)

Ištikimybė

Eugenijus Matuzevičius

Ruduo.

Išsiskyrimų laikas.

Ir paukštis tyli. Nebegieda.

Bet jo snape ir gerklėje

Dar tebesaugoma

Graži ištikimybė

Ateinantiems pavasariams

Ir būsimiems saulėtekiams,

Keleiviams rytmečio kelius

UAB “Kauno vandenys” Seminaras “Naujasis darbo kodeksas”

2017 m lapkričio 7d. UAB “Kauno vandenys” vyko seminaras apie naująjį darbo kodeksą. Seminaro darbe dalyvavo 25 dalyviai iš UAB “Kauno vandenys”, UAB “Telšių vandenys”, UAB “Utenos vandenys”, skrydžių vadovų asociacijos bei UAB “Liregus”.

Seminaro įžanginį žodį tarė UAB “Kauno vandenys” profsąjungos pirmininkė Genovaitė Sakalauskienė. Apie tai, kokia gali būti profsąjungų įtaka naujam darbo kodeksui kalbėjo federacijos pirmininkas Romualdas Nemanis.

Su naujojo darbo kodekso ypatumais ir naujovėmis išsamiai supažindino Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos (LPSK) pirmininkas Artūras Černiauskas ir teisininkas Manvydas Pilka.

Visų seminaro dalyvių vardu dėkojame pranešėjams už pateiktą informaciją, o UAB “Kauno vandenys” profsąjungos pirmininkei Genovaitei Sakalauskienei už puikiai organizuotą renginį. Jei bus pageidavimų, panašūs renginiai vyks ir kituose miestuose.

Federacijos pirmininkas Romualdas Nemanis

ŠIAME NUMERYJE:

2	Viešųjų paslaugų internacionalo Pasaulinis kongresas Ženevoje/ Du didžiausi profesinių sąjungų junginiai aptarė galimybes vienytis
3	S. Glovackas. Profesinėms sąjungoms – beveik 300 metų
4	Lazutka: pajamų nelygybė – grėsmė demokratijai / Ministro Pirmininko sveikinimo kalba LPSK tarybai
5	Socialinių teisių ramsčio deklaracijos pasirašymas
6	Pasijuokime

***Gimimo dienos proga sveikiname
Federacijos tarybos narį
Justiną Krakauską***

Viešųjų paslaugų internacionalo (PSI) Pasaulinis kongresas Ženevoje

PSI įstaigos, įmonės ir organizacijos jungia 20 000 000 profesinės sąjungos narių iš 154 pasaulio šalių ir priklauso pasauliniam viešųjų paslaugų internacionalui. 2017 m. spalio 30 - lapkričio 3 dienomis Ženevoje vyko 30-tasis PSI kongresas, kurio darbe dalyvavo per 1300 delegatų iš viso pasaulio. Kongreso metu buvo aptarti nuveikti darbai bei numatytos darbo gairės ateičiai. Kongreso lozungas – „Žmogus svarbiau už pelną“. Ir tai tiesiogiai rodo, koks svarbus yra žmogus, jo gebėjimas dirbti su darbdaviu, kurti firmos, šalies ir savo ateitį. Kongrese daug dėmesio skirta viešųjų paslaugų kokybei, ypač sveikatos apsaugos srityje, dirbančiųjų socialinių garantijų gerinimui, darbo užmokesčio kėlimui, kovai dėl klimato kaitos, mus supančios aplinkos apsaugai, lyčių lygybei, moterų, merginų seksualinio priekabiavimo atvejams, migrantų, pabėgėlių problemoms spręsti.

Nagrinėti klausimai susiję su valstybių politika, dėl vykdomų privatizacijų, didelių kompanijų, korporacijų paslaugų teikimo, vykdomų viešųjų pirkimų. Dalyviai palaikė, bendros kovos su privatizacija iniciatyvą, įvairiose paslaugų srityse, neoliberalizmą ir darbuotojų išnaudojimą, geresnes socialines garantijas dirbantiesiems. Priimta veiklos programa kovai su neoliberalia politika, numatančia esminių pakeitimus.

Naujai penkerių metų kadencijai išrinkta italė Roza Pavaneli. Lietuvai, kolegų pritarimu, atstovavo LVPF pirmininkas Romas Nemanis ir Lietuvos valstybės tarnautojų, biudžetinių ir viešųjų įstaigų darbuotojų profesinės sąjungos pirmininkė Irena Petraitienė.

Parengta pagal LPSK informaciją

Du didžiausi profesinių sąjungų junginiai aptarė galimybes vienytis

2017 m. spalio 27 d. Vilniuje susitiko Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“ ir Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos jungimosi darbo grupių atstovai. Priėmus naująjį Darbo kodeksą, kuris susilpnino profesines sąjungas ir palengvino darbuotojų atleidimą, tapo ypač svarbūs vieningi profesinių sąjungų veiksmai ginant savo narių teises.

Per pusmetį nuo naujojo Darbo kodekso įsigaliojimo kiekviena įmonė, turinti daugiau nei 20 darbuotojų privalo įsteigti Darbo tarybą. Jei profesinės sąjungos nariai sudaro 30 proc. visų tos įmonės darbuotojų, Darbo taryba nusteigiama. Jei įmonėje profesinių sąjungų narių yra mažiau nei 30 proc. visų darbuotojų, profesinės sąjungoms palikta viena vieta Darbo taryboje. Dalyje didesnių įmonių jau veikia ne po vieną profesinę sąjungą kurios priklauso skirtingiems junginiams, todėl jų darnūs ir vieningi veiksmai tampa labai svarbūs atstovaujant darbuotojų interesus ir sudarant kolektyvines darbo sutartis.

Abiejų profesinių sąjungų junginių pirmininkai Kristina Krupavičienė ir Artūras Černiauskas supažindino su savo organizacijų valdymo struktūra, nario mokesčio rinkimo tvarka ir atskleidė, kaip mato naujos jungtinės organizacijos darbą. Pasiūkeista nuomonėmis dėl jungimosi būdų, kurie bus pristatyti kiekvienos profesinės sąjungos valdymo organams.

Nuspręsta padaryti reviziją, kuriose įmonėse ir regionuose yra Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“ ir Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos nariai.

Parengta pagal LPSK informaciją

S. Glovackas. Profesinėms sąjungoms – beveik 300 metų

Profesinės sąjungos šiandien yra įprastas reiškinys visame pasaulyje, atlaikęs įvairius politinius virsmus ir santvarkų pokyčius, revoliucijas ir karus, valdžios ir darbdavių prieššūkimą. Kai kuriose šalyse net vyksta masinės represijos profesinių sąjungų narių atžvilgiu (prisiminkime pastaruosius įvykius Kazachstane ar Turkijoje).

Vis dėlto būtent profesinių sąjungų dėka buvo įvesta mums jau įprasta 8 val. darbo diena ir pradėtos pirmosios kolektyvinės derybos, kurios iki šiol laikomos progresyviausiu ir efektyviausiu skurdo mažinimo bei pajamų nelygybės būdu.

Profesinių sąjungų ištakos pasaulyje. Dabartinių profesinių sąjungų ištakos siekia viduramžius, kai miestų amatininkai jungėsi į cechus ir gildijas pagal darbo kvalifikaciją bei kategorijas (mokinys, pameistras, meistras). Manoma, kad pirmoji profesinė sąjunga pasaulyje susikūrė 1720 m. Didžiojoje Britanijoje, kai 7000 anglų siuvėjų susivienijo į sąjungą, siekdami išsireikalauti didesnio darbo užmokesčio ir 1 val. trumpesnės darbo dienos (tad po dviejų metų, 2020 m., švėsimė profesinių sąjungų 300 metų jubiliejų). Tačiau darbdaviai apskundė sąjungą parlamentui ir šis uždraudė darbininkams vienytis į sąjungas.

Klasikinės, atitinkančios šiuolaikines, profesinės sąjungos pradėjo kurtis XIX a. antro-

je pusėje, pramoninio perversmo metu atsiradus naujai visuomenės klasei – darbininkams. Tuo metu atsirado ir "geltonosios" profesinės sąjungos. Tai yra tokios profesinės sąjungos, kurios kuriasi arba veikia pagal valdžios ar darbdavio užsakymą. Pats terminas atsirado 1889 m., kai Prancūzijos Krezo mieste mechanikos fabrike vyko streikas ir dalis darbininkų pabūgo jungtis prie streiko, tapo streiklaužiais ir įkūrė savo organizaciją, o kad darbdavys galėtų juos atskirti nuo kovojančios profesinės sąjungos, jie įsisegė geltonus ženkliukus.

Prieš I-ąjį pasaulinį karą profesinės sąjungos jau vienijo virš 7 mln. darbininkų, o 1921 m. tas skaičius išaugo iki 24 mln. Gausiausios profesinės sąjungos veikė Vokietijoje – 1932 m. Jos vienijo 16 mln. narių.

Tarpukario laikotarpiu galutinai susiformavo trys pagrindinės profesinių sąjungų judėjimo kryptys – socialdemokratinė, krikščioniškoji bei komunistinė.

Pokario Europoje profsąjungos aktyviai dalyvavo atstatymo programose ir buvo visuomenę konsoliduojantis veiksnys. "Šaltojo karo" metu ypatingas dėmesys ir lėšos iš ideologinių priešininkų pusės buvo skiriamos įtakai tarp darbininkų organizacijų skleisti. Ne be reikalo komunistinės sistemos sugriovimo pradininke laikoma Lenkijos profsąjunga "Solidarnosc".

Šiuo metu pasaulyje veikia keletas tarptautinių profesinių sąjungų junginių. Pagrindinė ir skaitlingiausia yra Tarptautinė profesinių sąjungų konfederacija (angl. ITUC), vienijanti apie 170 mln. dirbančiųjų (taip pat ir tokias nedideles organizacijas kaip Vatikano tarnautojų profsąjunga). Jos būstinė yra Briuselyje. ITUC priklauso ir trys Lietuvos organizacijos – Lietuvos profesinių sąjungų konfederacija (LPSK), LPS "Solidarumas" ir Lietuvos darbo federacija.

Taip pat pasaulyje veikia socialistinės, krikščioniškos, liberalios, anarchistinės, maoistinės, trockistinės, nepriklausomos, arabiškos, ex-TSRS ir dar daug kitų pakraipų profesinių sąjungų junginių, bet šie nėra įtakingi ir gausūs.

Parengta pagal LPSK informaciją

Lazutka: pajamų nelygybė – grėsmė demokratijai

Pastaruoju metu nemažai kalbama apie pajamų nelygybę Lietuvoje, kuri, remiantis Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos duomenimis, yra didžiausia visoje Europoje. Kaip atsiranda pajamų nelygybė? Kokios yra jos pasekmės? Ar yra realių būdų sumažinti pajamų nelygybę mūsų šalyje?

Apie tai gegužės mėnesį DELFI konferencijoje diskutavo socialinės apsaugos ir darbo ministro patarėjas, ekonomistas prof. Romas Lazutka, europarlamentaras Valentinas Mazuronis ir Lietuvos verslo konfederacijos prezidentas Valdas Sutkus.

Pasak V. Sutkaus, darbo užmokestis per 15 metų nuo 2000 iki 2015 m. atlyginimų lygis Lietuvoje kilo 195 proc., tačiau esą Vokietijos lygį jis pasieks dar negreitai.

„Jeigu pramonė neproduktyvi, tai ir ekonominiai rezultatai neproduktyvūs, atitinkamai ir atlyginimų lygis kyla lėčiau“, – aiškina V. Sutkus ir siūlo nelygybės problemos sprendimo „receptą“ – kurti kuo daugiau gerai apmokamų darbo vietų ir pritraukti į Lietuvą užsienio investicijų.

Profesorius R. Lazutka sako, kad, tikėtina, jog oficiali statistika dar neatskleidžia viso pajamų nelygybės masto – manytina, kad dėl šešėlinės eko-

nomikos ji yra dar didesnė ir, remdamasis tyrimų rezultatais, tikina, jog pajamų nelygybės pagrindinė priežastis yra ne per mažas dirbančiųjų atlyginimas (nors jis taip pat daro įtaką), bet netolygus kapitalo pajamų pasiskirstymas, kai didžiausia jų dalis tenka tik mažai daliai pačių turtingiausių. O ši grupė žmonių turi gerokai didesnę galią paveikti įstatymų leidybą sau palankia linkme.

„Visos socialinės problemos (socialinė atskirtis, negalėjimas tinkamai pasirūpinti sveikata, priklausomybės, smurtas, bedarbystė ir kt.) išsivysto iš pajamų nelygybės ir yra būtent jos pasekmė. Susidaro ydingas ratas – pernelyg didelė pajamų

nelygybė nuskurdina mažus atlyginimus gaunančius darbuotojus ir jų šeimas, o tuomet mažėja darbo našumas ir produktyvumas, kurie savo ruožtu yra dar didesnės nelygybės priežastis“, – pažymi ministro patarėjas.

Pasak R. Lazutkos, pagrindinis būdas mažinti nelygybę yra pajamų perskirstymas, t. y., paimti dalį iš tų, kurie turi daugiausiai ir yra pajėgūs pasidalinti su mažiausiai turinčiais. „Pajamų nelygybė yra grėsmė demokratijai“, – apibendrina profesorius.

„Nors ir pats esu liberalas, bet liberalizmas negali būti beribis, jam turi būti „uždėtas stogas“, valstybėje turi būti atsvara Laisvosios rinkos institutui“, – pažymi europarlamentaras V. Mazuronis

Jo įsitikinimu, nelygybę būtina spręsti įvedant progresinių mokesčių sistemą ir neapmokesdinant minimalaus mėnesinio atlyginimo (MMA).

Parengta pagal LPSK informaciją

Ministro Pirmininko sveikinimo kalba LPSK tarybai

Gerbiamieji,

bendras darbas suteikia motyvaciją veikti ir skatina norą tobulėti. Suvienyti jėgas bendram tikslui visada buvo ir bus efektyviausias sprendimas tiek valstybės valdyme, tiek piliečių teisių ir laisvių užtikrinime.

Vertindamas Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos misiją, nuoširdžiai dėkoju už Jūsų

reikšmingą indėlį jungiant ir atstovaujant Lietuvos dirbantiesiems, ginant jų darbo ir socialines teises bei kovojant už jų gerovę.

Noriu pabrėžti, kad vienas pagrindinių šios Vyriausybės tikslų – nuoseklus ir kryptingas šalies gyventojų gerovės ir gyvenimo lygio didinimas,

stiprinant ekonominio augimo bei socialinės raidos sanglaudą ir suderinamumą.

Esame pasiryžę (ką įrodo ir mūsų pasirašytas Susitarimas) veikti, tęsti pradėtus darbus ir toliau ryžtingai gerinti darbuotojų socialinę apsaugą.

Nuoširdžiai dėkojame Jums, mūsų partneriams

už svarbų palaikymą, įgyvendinant esminius Vyriausybės prognozeje užsibrėžtus tikslus: skurdo

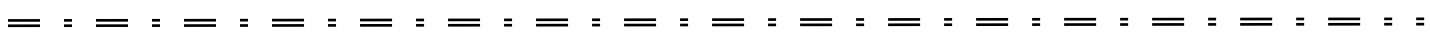
mažinimą, pensijų sistemos reformą, naujų darbo vietų kūrimą ir bendros gerovės Lietuvoje užtikrinimą.

Lietuvos valstybės pažanga ir ateitis neabejotinai priklauso ir nuo Jūsų – profesinių sąjungų.

Vertindami Jūsų visas iniciatyvas ir aktyvumą, siekius būti išgirtais, esame atviri ir suprantame, koks yra svarbus dialogas būtinų pokyčių temomis. Būdami atsakingi partneriai, kartu ieškokime veiksmingiausių sprendimų, kaip pasiekti dar reikšmingesnę Lietuvos valstybės postūmį.

Linkiu šiandien visiems produktyvaus Tarybos posėdžio, sklandaus sprendimų priėmimo. Tikiu, kad šie sprendimai gali būti gyvybingi, realiai veikti bei ženkliai prisidėti prie Lietuvos valstybės pažangos.

Pagarbiai, Saulius Skvernelis

Socialinių teisių ramsčio deklaracijos pasirašymas – naujas etapas Europos socialinėje politikoje

Lapkričio 17 d., Geteburge (Švedija) vyko Europos Sąjungos socialinių reikalų aukščiausiojo lygio susitikimas. Jame dalyvavo ir Europos profesinių sąjungų atstovai iš Belgijos, Švedijos, Lenkijos, Italijos, Čekijos, Estijos, kitų šalių.

Susitikimo metu buvo pasirašyta deklaracija dėl Europos socialinių teisių ramsčio, kuris ateityje taps socialinės politikos įgyvendinimo gairėmis.

„Šis dokumentas apima 20 pagrindinių principų, sutelkiant dėmesį į lygias galimybes, lankstesnę patekimą į darbo rinką, sąžiningas darbo sąlygas, socialinę apsaugą ir įtrauktį. Ekonominė laisvė ir socialinės teisės yra dvi neatsiejamos to paties medalio pusės“, – teigiama IndustriAll Europe (Europos pramonės profesinių sąjungų) pranešime.

„Europoje didėja dirbančiųjų skurdas, taip pat įtampa ir nesaugumo jausmas, nes žmonės, net ir dirbdami, negali užtikrinti būtiniausių poreikių sau ir savo šeimoms. Europos piliečiai tiki si saugumo, skaidrumo, kokybiško ir stabilaus užimtumo, todėl dabar – pats metas deklaracijoje numatytus socialinės politikos principus pradėti įgyvendinti praktikoje“, – komentuoja IndustriAll Europe generalinis sekretorius Luc Triangle.

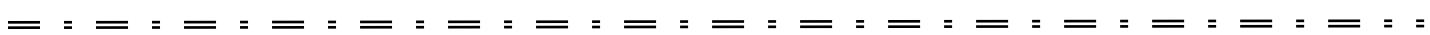

Todėl Profesinės sąjungos ragina valstybes nares kryptingai įgyvendinti šio dokumento nuostatas: numatyti konkretų Socialinių teisių ramsčio įgyvendinimo planą ir finansavimą

iš Europos Sąjungos fondų; parengti būtinus teisės aktus, visas atsakingas Europos Sąjungos institucijas visapusiškai remti Socialinių teisių įgyvendinimą; parengti Socialinio progreso protokolą, kuriame būtų numatyta, jog socialinės teisės Europoje turi būti ne mažiau svarbios nei ekonominis progresas; palaikyti socialinį dialogą ir profesines sąjungas bei kolektyvines derybas numatant teisingą darbo apmokėjimą ir tinkamas darbo sąlygas.

Parengta pagal LPSK informaciją

P A S I J U O K I M Ė

Mokslininkai sukūrė tabletes, padedančias atsikratyti baimės jausmo, bet niekas jų neperka - bijo....

***

Žmogelis sutinka draugą, kuris akivaizdžiai pakilios nuotaikos ir klausia:

- Ko taip džiaugiesi?
- Buvau pas dantistą.
- Ir tau dėl to taip linksma?
- Be abejo, pasirodo jis šiandien nedirba!

***

Susitinka du bendradarbiai:

- Petrai, nuo kada tu auskarą pradėjai nešioti?
- Nuo tada, kai žmona lovoje rado.

***

Moteris vaistinėje:

- Kas labiau tinka vyrui: validolis ar valerijonas?
- O kokia diagnozė?
- Bateliai už 500 eurų....

Pingvinas skundžiasi zebrai:

- Visų gyvūnų nuotraukos būna spalvotos, o mūsų - tik nespalvotos.

***

Apklausa duomenimis 40 proc. moterų patinka žiema, o 60 proc. – nelabai. Ta pati apklausa parodė, kad 40 proc. turi kailinius, o 60 proc. neturi.

***

Kalbasi du studentai:

- Kas šiandien?
- Trečiadienis.
- Prašyčiau be detalių. Sakyk, žiemos ar vasaros semestras?

***

Žmogelis skundžiasi okulistui: “Daktare, man su akim blogai...”

Gydytojas: “Patikėk, gerbiamasis, be jų dar blogiau būtų”.

***

Ruošė, redagavo, maketavo ir spaudė Lietuvos visuomeninių paslaugų profsąjungų federacija
Pirmininkas mob. 8 68708235; buhalterė mob. 8 68434189; LVPF.Nemanius@gmail.com;
Adresas: 2600 J. Jasinskio 9, 01111 Vilnius; LPSK teisininkas Manvydas Pilka 84050270.
Išeina kartą per mėnesį. Apimtis: 1 spaudos lankas. Tiražas 200 egz.
Teisingumo ministerijos leidimas Nr. 257